

Копан Олексій Володимирович,
*провідний науковий співробітник наукової лабораторії
з проблем досудового розслідування
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор
Мельник Владислав Ігорович,
аспірант Відкритого міжнародного
університету розвитку людини «Україна»*

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ОРГАНАМИ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ, ВЧИНЕНИХ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЗБРОЇ, БОЙОВИХ ПРИПАСІВ І ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН

Правоохоронні органи України констатують, що сьогодні кількість правопорушень із застосуванням вогнепальної зброї та вибухівки збільшилася майже у три рази. На думку фахівців, причиною цього є недосконалий контроль за переміщенням зброї із зони проведення Антитерористичної операції. Якщо правоохоронні органи не докладатимуть усіх зусиль до протидії незаконному вивезенню зброї з зони бойових дій, згодом це може стати серйозною проблемою для суспільства [1].

З огляду на військові дії, що мають місце на сході нашої держави, за яких зброя перетворилася в засіб збагачення, особливу занепокоєність викликає неконтрольоване поширення зброї, бойових припасів і вибухових речовин, що, своєю чергою, потребує посилення заходів протидії цьому вкрай небезпечному явищу. Крім того, фіксується зростання кількості незаконних збройних формувань, незаконного обігу вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин і т. ін. На жаль, ситуація, що склалася у сфері боротьби з незаконним обігом зброї у країні, свідчить про те, що правоохоронним органам поки що не вдається приборкати неконтрольоване розповсюдження вогнепальної зброї.

Так, відповідно до Кримінального кодексу України (ст. 263) незаконне носіння, виготовлення, зберігання та збут вогнепальної зброї, боеприпасів та вибухових матеріалів визнаються злочином і караються позбавленням волі. Частиною першою ст. 263 КК України за незаконне поводження з вогнепальною зброєю, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв передбачено покарання від 3 до 7 років позбавлення волі. Статтею 263-1 КК України за виготовлення, переробку чи ремонт вогнепальної зброї, фальсифікацію, незаконне видалення чи зміну маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв - позбавлення волі від 3 до 12 років [3].

Важливу роль у попередженні злочинів, які вчиняються за допомогою вогнепальної зброї, відіграє індивідуально-профілактична робота. Оперативно-профілактичні заходи, пов'язані з припиненням злочинів із застосуванням зброї, передбачають перевірку власників зброї, в разі необхідності притягнення їх до адміністративної відповідальності, вилучення зброї з обігу. Дієвим методом профілактики цих злочинів є проведення гласних і негласних перевірок осіб - власників вогнепальної зброї. У сільській місцевості профілактику та виявлення незаконної зброї покладено на дільничного інспектора поліції як єдиного представника органів внутрішніх справ. Останнім часом непоодинокими є випадки виявлення та вилучення зброї у місцевих жителів і переселенців, що наразі проживають на сільських територіях, а також демобілізованих осіб.

Як правило, при вчиненні злочинів у сільській місцевості використовується вогнепальна зброя, яка знаходиться в законному володінні, хоча сьогодні, з огляду на події, що відбуваються на сході країни, імовірно при вчиненні злочинів використанням незарєстрованої вогнепальної зброї. Здебільшого при вчиненні злочинів злочинці використовують мисливську та бойову зброю, не часто службову зброю, спортивну зброю застосовують при вчиненні розбоїв і хуліганств. Мотиви вчинення таких злочинів криються у задоволенні матеріальних потреб, прагненні до задоволення потреби в насильстві, а також самотвердженні та самореалізації. Вчиняють такі злочини переважно раніше судимі особи, проте, останнім часом через залучення у кримінальне середовище молоді та неконтрольоване переміщення зброї із зони проведення Антитерористичної операції простежується тенденція до збільшення частки раніше несудимих осіб. Звичайно, причини та умови вчинення вищевказаних злочинів схожі з причинами та умовами вчинення інших видів злочинів.

Отже, вогнепальна зброя - це високоприбутковий товар, який продається незаконно та є одним з основних засобів вчинення незаконними збройними групами і злочинними організаціями злочинів. Попередження розкрадань зброї, боєприпасів і вибухових речовин є передумовою зниження загальної кількості злочинів, скоєних із застосуванням вогнепальної зброї не лише в сільській місцевості, а й взагалі на території нашої країни. Для запобігання таких розкрадань співробітникам органів внутрішніх справ слід концентрувати свої зусилля на отриманні оперативно-розшукової інформації про кримінальні структури та окремих осіб, які займаються незаконним обігом зброї. З метою перекриття каналів надходження зброї та вибухових речовин у нелегальний обіг важливою вбачається взаємодія з іншими державними відомствами та органами, розробка системи обміну оперативною інформацією з правоохоронними органами інших держав. Ураховуючи пряму залежність кількості злочинів з використанням вогнепальної зброї від рівня незаконного розповсюдження зброї, органи внутрішніх справ основну увагу повинні зосереджувати саме на обмеженні її незаконного обігу.

Список використаних джерел:

1. Гришко Л. МВС: в Україні зростає незаконний обіг зброї [Електронний ресурс] / Лілія Гришко // Deutsche Welle (DW) (радіо «Німецька хвиля»). - Режим доступу :

<http://www.dw.com/uk/>.

2. Кримінальний кодекс України : Закон від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2001. - № 25-26. - Ст. 131.